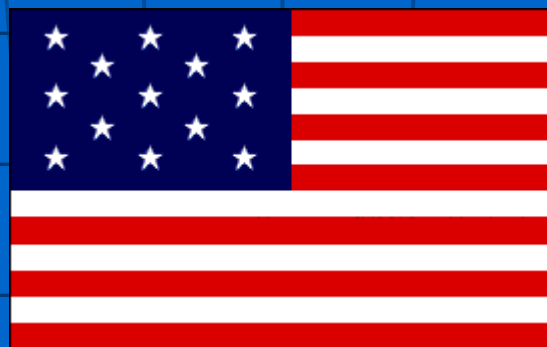


# Latinská Amerika a USA

17.3.2008



# 3 periody vzájemných vztahů

- Peter Smith: V zásadě lze rozdělit na tři nestejně dlouhá období:
- Imperiální období (1790 – 30. léta 20.století)
- Studená válka (1945 – 1990)
- Věk nejistoty (1990 – dosud)

# Imperiální období

- Multipolární systém
- Existence evropských velmocí jako protiváhy
- Primárním cílem budování sfér vlivu
- Teritoriální a obchodní rozšiřování vlivu
- Aktivní jak vládní politika, tak obchodní kruhy

# Studená válka

- Důležitost LatAm vysoká
- Systém bipolární – Sovětský svaz jako hlavní soupeř
- Geopolitické a ideologické cíle
- Globální zadržování komunismu jako hlavní cíl
- Hlavním aktérem vláda

# Věk nejistoty

- Unipolární/multipolární systém
- Důležitost LatAm je spíše nižší
- Ekonomické a sociální cíle, propagace demokracie
- Nejasná pravidla hry
- Na zahraniční politiku mají vliv i zájmové skupiny

# Počátky zahr. politiky USA

- Omezení vlivu Evropy v LA, zejména s ohledem na politický vliv
- Podpora nově vzniklým státům, na druhou stranu též snaha upevnit si pozici do budoucna
- 1823 – Monroeova doktrína
- Rozšíření území na úkor Mexika
- Pohrdání jižními sousedy „imbecilní a líná mexická rasa“, ne-bílí nejsou schopni si vládnout

# Otázka Kuby

- Přirozený limit teritoriální expanze a zároveň chápána jako přirozená součást
- Španělsko-americká válka z roku 1898 – vítězství USA
- Spojené státy dohlížejí nad kubánským získáním nezávislosti
- Plattův dodatek – právo intervenovat, dozor nad kubánskou zahraniční politikou, získání Guantanáma

# Změna přístupu v 2. polovině 19. století

- Konec teritoriální expanze v Severní Americe, dosáhla limitů
- Snaha o zvýšení ekonomické aktivity v Latinské Americe
- Panamerická konference 1888



# Chápání Monroeovy doktríny

- 1902 – intervence VB a Ger v Latinské Americe – otázka, jak reagovat
- Argentinský ministr zahraničí Drago – multilaterální interamerická politika – USA proti
- 1904 - Rooseveltův dodatek – unilaterální politika – rozšíření Monroeovy doktríny – právo intervenovat v LatAm

# Intervence na počátku 20. století – banánové války

- Mezi lety 1898 a 1934 provedly USA v LA více než třicet intervencí, povětšinou v Karibiku
- Intervence různého trvání – v řádech měsíců i přes deset let
- V Hondurasu dokonce sedmkrát
- „Manifest destiny“ jako ospravedlnění zásahů

# Politika dobrého sousedství

- Vyhlášena roku 1934 prezidentem Rooseveltem
- Vzdávající antiamerikanismus, snaha čelit mu zlepšením vztahů
- Snaha o prosazování idey panamerikanismu, podpora domácích vůdců
- Nemělo dlouhého trvání díky WWII

# Studená válka

- Geopoliticky důležitá oblast – zadržování komunismu
- Snaha o vytváření „hemisférické obrany“
- 1948 – vznik Organizace amerických států
- 1954 – první invaze v Guatemale
- 1959 - Vítězství Castra na Kubě nebezpečný precedens
- Následuje znárodnění majetku
- Kubánská raketová krize – vyhrocení, Kuba příliš blízko USA

# Studená válka - Chile

- V JA v té době poměrně hodně junt
- Allende jako vítěz čistých voleb, nicméně socialista a uvedl zemi v totální chaos
- Vliv CIA na situaci v zemi již dlouho před Pinochetovým pučem – údajně ekonomická podpora
- Podpora Pinocheta

# Studená válka-Nikaragua

- FSLN vítězí v konfliktu se Somozovou vládou
- Snaha řešit problém diplomaticky - neúspěšná
- Podpora kontras
- Aféra Irangate
- Současnost- Ortega zvítězil ve volbách v minulém roce, nicméně zatím nepředstavuje pro USA zásadní překážku

# Věk nejistoty- přechod k ekonomickým cílům

- Po studené válce ztráta geopolitické důležitosti
- V americké zahraniční politice též ztráta vodítka k vytváření koherentní politiky
- Bush sr. – vyhlášení Iniciativy pro Ameriky
- Clinton – snaha dotáhnout jednání o FTAA
- „trade not aid“ – přesto stále finanční podpora regionu, i když se liší v názoru na její velikost

# Washingtonský konsenzus

- Široká shoda, že základem k úspěchu je volný trh, liberalizace trhu a redukovaná role státu v hospodářských otázkách
- Státy LatAm později vinily USA jako stát s hlavním slovem v IMF ze svých ekonomických potíží



# Haiti – dvě intervence za deset let

- V roce 1991 zvolen prezidentem Jean-Bertrand Aristide, odstraněn pučem, tři roky vlády Raoula Cedrase
- V roce 1994 vrátily USA Aristida zpět do úřadu
- Následovalo volební období René Prévala, první úspěšně dokončené v historii
- Aristide podruhé prezidentem od 2001, ale po třech letech svržen rebely
- Kromě USA se na jednotkách OSN podílela též Francie, Kanada a Brazílie

# George W. Bush a politické vztahy

- Prezidentská kampaň – zvýšení pozornosti věnované LA
- Teroristické útoky – útlum vztahů, přesun pozornosti k jiným otázkám
- Současnost – pravděpodobně historicky nejhorší vztahy
- Odpor států LA k válce v Iráku
- Castañeda – LA je jako Atlantida, zcela ztracená z hledáčku

# Problémové oblasti

- Málokdy se setkávají priority
- USA – demokracie, lidská práva, bezpečnost, drogy, imigrace, obchod dle jejich představ
- X.
- Lat. Amerika – volný trh, imigrace, zahraniční pomoc

# Oponenti USA

- Venezuela – Hugo Chávez – Bush je jako Hitler, Pan Nebezpečný, ďábel
- Kuba – Fidel Castro
- Bolívie – Evo Morales
- Peru – Ollanta Humala – ale volby těsně prohrál
- Chamorro – USA dokázaly vždy nalézt peníze na válku v LatAm, ale málokdy na mír
- Ekvádor - Rafael Correa



# Vnímání Spojených států v LatAm

- Založeno na výsledcích Latinobarometru:
- Suverénně nejvyšší ve státech Střední Ameriky (60% v Salvadoru)
- V Mexiku jen 20%
- Nejnižší země Mercosuru – méně než 15%, Argentina jen 3%
- Méně pozitivně vnímají USA lidé s vyšším vzděláním
- Trend – klesající v JA a Mexiku, vzrůstající v SA

# Názory na válku v Iráku

- Obecně nízká podpora, nikde přes padesát procent
- Ve většině států čtvrtina a méně občanů pro
- Stejně tak nízká podpora vlád, na akci se podílejí jen státy ze střední Ameriky – Salvador, Nikaragua, Honduras, Dominikánská republika

# Podpora USA v mezinárodních organizacích

- V radě bezpečnosti Mexiko požadovalo mandát OSN pro zásah – posléze kritizován Foxem
- Obecně slabá, například při hlasování proti embargu hlasovaly až na dva všechny státy proti
- Mexiko ratifikovalo smlouvu o ICC
- Postrádají podporu v Organizaci amerických států

# Bushova loňská cesta

- Jedním z hlavních témat drogy a boj proti nim – hlavním spojencem v této oblasti Kolumbie
- Použití biopaliv – přesto stále cla na brazilská biopaliva
- Snaha jednat s „přáteli“ – mezi ně řadí USA i Brazílii či Argentinu